

УКРАЇНСЬКІ ФОРТЕПІАННІ КОНКУРСИ В ПРОСТОРІ ГЛОБАЛЬНОГО МІЖКУЛЬТУРНОГО ДІАЛОГУ

Берегова

Олена Миколаївна

доктор мистецтвознавства,
професор,
Інститут культурології
Національної академії мистецтв
України, м. Київ
beregova@ukr.net

Береговая

Елена Николаевна

доктор искусствоведения,
профессор,
Институт культурологии
Национальной академии искусств
Украины, г. Киев
beregova@ukr.net

Olena Berehova

Doctor of Art Studies, Professor,
Institute for Cultural Research,
National Academy of Arts
of Ukraine, Kyiv
beregova@ukr.net

Анотація. З'ясовано вплив глобалізації на музичну культуру України, зокрема на міжнародні фортепіанні конкурси. Акцентовано увагу на ролі глобальних музичних організацій, які відіграють важливу інтеграційну роль у процесах міжнародного артистичного обміну й водночас є комунікаційним полем демонстрації кращих національних мистецьких творчих практик. У сфері міжнародних музичних змагань найвпливовішими організаціями, зокрема, є Світова федерація міжнародних музичних конкурсів (World Federation of International Music Competitions), Європейська спілка молодіжних музичних конкурсів (European Union of Music Competitions for Youth), Алінк/Аргеріх Фундація (Alink-Argerich Foundation) тощо. На основі дослідження інформаційних матеріалів українських міжнародних фортепіанних конкурсів, які є членами цих престижних міжнародних організацій, виявлено глобальні тенденції в розвитку конкурсно-фестивального руху. На конкретних прикладах міжнародних музичних фестивалів та інших мистецьких проєктів, які були започатковані з ініціативи оргкомітетів українських фортепіанних конкурсів, доведено, що вони сприяють розвитку й промоції культурної ідентичності України на глобальному рівні, допомагають поширювати кращі вітчизняні традиції музичного виконавства у світі та є однією з найдосконаліших форм культурної дипломатії.

Ключові слова: музична культура, глобалізація, український міжнародний фортепіанний конкурс, фортепіанне виконавство, фестивально-конкурсний рух, діалог культур.

Конкурсні змагання серед митців, зокрема в історії піанізму, мають давні традиції. Перші фортепіанні конкурси з'явилися наприкінці XIX сторіччя, але особливо значних обертів конкурсний рух серед виконавців на фортепіано набув у другій половині XX сторіччя, коли в різних країнах світу один за одним почали виникати численні змагання серед піаністів. Сьогодні у світі налічується кілька сотень тільки міжнародних фортепіанних конкурсів різних рівнів. Також у багатьох країнах проводяться як національні, так і регіональні мистецькі змагання.

Фортепіанним, як і будь-яким іншим музичним конкурсам, притаманний дух агональності, який приваблює багатьох

виконавців, стимулює їхній професійний розвиток і вдосконалення та водночас загартує їх, примушує постійно підтримувати виконавську форму. У процесі участі в музичних конкурсах міжнародного рівня виконавець розширює і накопичує репертуар, збагачується новим сценічним досвідом, формує або відточує власний виконавський стиль, а також прагматично отримує шанс заявити про себе, вибороти концертні ангажементи й міжнародні гастролі на найближчі кілька років.

Оскільки межі невеликої наукової розвідки не дозволяють охопити весь спектр рефлексій щодо організаційних і творчих питань, пов'язаних із піаністичними змаганнями та їхніми учасниками, зупинімося на принципах функціонування українських фортепіанних конкурсів міжнародного рівня в дискурсі світового фестивально-конкурсного руху.

Аналіз останніх досліджень. За останнє десятиліття в українській гуманітаристиці з'явилася ціла низка праць, присвячених музичному (водночас і фортепіанному) конкурсному руху в Україні: роботи О. Берегової (2019), С. Волкова (2018), К. Давидовського (2010, 2011, 2012), Т. Зінської (2011, 2012, 2016), М. Пухляк (2013, 2014), А. Романенко (2016), І. Рябова (2017), О. Щербіної (2016) та ін. Широкий науковий дискурс свідчить про невичерпаність означеної проблематики.

У публікаціях і дисертації Тетяни Зінської музичні конкурси представлені як вагома складова системи українського музично-виконавського мистецтва. Зауважуючи на інтенсивності фестивально-конкурсного руху, який розгорнувся в Україні впродовж останніх десятиліть, Т. Зінська вбачає в цьому стимулюючий чинник розвитку музично-виконавського мистецтва, який засвідчує високий професійний рівень українських музикантів-виконавців, їхню конкурентоспроможність і здатність презентувати власні творчі здобутки на міжнародному рівні, причетність до світового культурного процесу. Водночас дослідниця констатує неоднозначні наслідки масовості фестивально-конкурсного руху, якими, на її думку, є репертуарна розбалансованість, надмірна демократичність у визначенні концепцій, домінування конкурентної атмосфери над мистецькою, необ'єктивність оцінювання та недостатність професійної критики, переваги технічного над художнім у виконанні, нівелювання звання лауреата конкурсу, невизначеність подальшої долі

переможців та міграція кращих виконавських кадрів за кордон (Зінська, 2011).

Анастасія Романенко доповнює перелік тенденцій сучасного конкурсного руху в Україні, якими, на думку дослідниці, є інтегрованість України у світовий культурний контекст, популяризація української музичної класики і творчості сучасних українських композиторів, чому сприяє прем'єрне концертне виконання музичних творів українських композиторів за кордоном. Також авторка статті підкреслює значущість проведення в межах музичних конкурсів майстер-класів відомих музикантів у позаконкурсний час, що є, на її думку, формою колективного вдосконалення виконавської майстерності (Романенко, 2016).

Ольгу Щербініну цікавлять педагогічні аспекти музично-виконавських змагань. На думку дослідниці,

«визначальним для успішного конкурсного виступу є вибір учня, який у художньому, психологічному і фізичному відношеннях має бути готовим до участі у відповідному конкурсному змаганні; вибір конкурсної програми, що всебічно розкриє обдарованість і виконавську майстерність учасника конкурсу; уміння уникати штампів в інтерпретації творів конкурсної програми; сформованість в учня психологічної установки на творче ставлення до процесу конкурсних змагань» (Щербініна, 2016, с. 52).

Авторка статті наголошує на пріоритетності професійного підходу до участі в конкурсах, розумінні їх як певних етапів професійного зростання, необхідності критичного сприйняття конкурсного досвіду. Також у поле зору дослідниці потрапили й деякі негативні тенденції сучасного конкурсного руху (зокрема його масовий характер, усе помітніша комерціалізація, відсутність чіткого розмежування музичних конкурсів за виконавським статусом тощо), які можуть дискредитувати саму ідею мистецького змагання.

Масовість сучасного фестивально-конкурсного руху, його дедалі більша комерціалізація вкупи з деякими іншими тенденціями культурно-мистецького простору України (фестивалізація, мозаїчність, зниження професійних критеріїв відбору учасників, жанрова та стильова невизначеність

більшості мистецьких акцій конкурсного типу тощо) непокоять Сергія Волкова. Водночас «поширення глибокого за сутнісним змістом українського мистецького доробку серед сучасних культурних практик» (Волков, 2018, с. 64) розкривають, на думку дослідника, благородну просвітницьку місію сучасного конкурсного руху.

Наукові дослідження Костянтина Давидовського присвячені творчій діяльності Київського інституту музики імені Р. М. Глієра (нині — Київська муніципальна академія музики імені Р. М. Глієра) з акцентом на особливій ролі цього закладу вищої освіти в заснуванні в 1990-ті роки на його базі одного з найпрестижніших мистецьких змагань України — Міжнародного конкурсу молодих піаністів пам'яті Володимира Горовиця (Давидовський, 2010, 2011, 2012).

Юлія Руснак простежує історичні етапи формування одеської піаністичної школи та роль Міжнародного конкурсу піаністів пам'яті Еміля Гіллєса в культурно-мистецькому житті регіону (Руснак, 2018).

Важливу частку до розуміння процесів, які відбуваються в сучасному фортепіанному виконавстві й конкурсному русі, завжди докладали самі піаністи. Уже впродовж багатьох десятиліть залишається актуальною стаття відомого радянського піаніста Григорія Когана «Чи виправдовують себе виконавські конкурси?», у якій чи не вперше зауважується на проблемі уніфікованого конкурсного стилю. Як відзначає Г. Коган,

«...шанси набрати більшу кількість балів ...скоріше на стороні виконання коректного, більш-менш безособового й тому в будь-якому випадку прийняттого для всіх “суддів”, аніж в інтерпретації яскраво індивідуальної, ... спірної, здатної, можливо, захопити одного-двох членів журі й гранично роздратувати водночас решту. Становище погіршується ще й тим, що більшу частину журі зазвичай складають музиканти-педагоги, які самою своєю професією привчені бути придишливо вимогливими до «правильності» виконання, особливо нестерпними до будь-якого роду артистичних вольностей, відходів від шкільних “канонів”» (Коган, 1972, с. 58).

Ідеї Г. Когана розвивають молоді українські піаністи й дослідники. Ігор Рябов, висвітлюючи ре-

пертуарні уподобання українських та зарубіжних учасників старшої вікової категорії Міжнародного конкурсу молодих піаністів пам'яті Володимира Горовиця, констатує появу в останні десятиліття уніфікованого виконавського стилю, що виник на основі популярних творів фортепіанної літератури (Рябов, 2017).

Марія Пухлякко зосереджує увагу на особливостях роботи суддівського апарату — журі міжнародних музичних конкурсів. Авторку, яка сама є лауреатом багатьох престижних міжнародних фортепіанних конкурсів, непокоїть якість конкурсів, їхня результативність, а також закритість, непублічність процедури оцінювання майстерності конкурсантів, необ'єктивність оцінки за участі в конкурсі учнів членів журі. М. Пухлякко констатує, що звання лауреата поступово нівелюється, а «перемога в конкурсі не приносить заслужених, очікуваних дивідендів» (Пухлякко, 2013, с. 44). Вихід із ситуації піаністка-дослідниця бачить у продовженні пошуку нових, більш демократичних форм проведення конкурсів, більш чіткого визначення їхніх цілей і завдань.

Важливим у контексті нашого дослідження є огляд ідей, які містяться в роботах зарубіжних дослідників останніх років. І хоча ці праці прямо не торкаються теми українських фортепіанних конкурсів, вони фіксують різноманіття наукових підходів до вивчення сучасних фестивально-конкурсних процесів у музичному мистецтві, допомагають глибше зрозуміти тенденції у світовому фортепіанному виконавстві в контексті теми нашого дослідження.

Культурологічний підхід до явища художнього конкурсу як засобу актуалізації процесу становлення суб'єкта культури демонструє Ірина Афанасьєва (2011). Розглядаючи конкурси як форму соціальної взаємодії в межах діяльнісного підходу, дослідниця доводить, що

«учасники конкурсної діяльності включені в процес присвоєння цінностей художньої культури, в осягнення втілених у них художніх образів, що виводить їх на якісно новий рівень культурного розвитку, є стимулом самореалізації в культурному просторі» (Афанасьєва, 2011, с. 7–8).

Британська дослідниця Лайза Маккормік

(McCormick, 2015) у своїй ґрунтовній праці обирає *соціолого-антропологічний підхід*, який, за її баченням, є найбільш релевантним під час дослідження відносин між трьома групами осіб, причетних до конкурсів, а саме: конкурсантами, журі та публікою. Рухаючись від загальних питань походження музичного конкурсу як соціальної інституції до сучасних механізмів організації конкурсів у публічному дискурсі, дослідниця торкається й багатьох інших важливих проблем конкурсної діяльності, зокрема питань суддівства та критеріїв об'єктивної оцінки виконання музичного твору конкурсантом. На думку Л. Маккормік, вирішення цієї проблеми є, можливо, одним із найсуттєвіших чинників, які зумовлюють соціальний інтерес до конкурсів. Таким чином, обраний дослідницею підхід дозволяє розглянути музично-артистичну діяльність у широкому контексті соціально-культурних практик сучасності, які мають вирішальне значення для становлення успішної професійної кар'єри академічного виконавця.

Естетико-філософські та етичні аспекти конкурсного виконавства постають у центрі уваги польської піаністки й дослідниці Анни Чецької (Čečková, 2019). У пошуках відповіді на питання первинності твору чи виконання на музичному конкурсі дослідниця приходить до висновку, що інтерпретація твору на конкурсі завжди є особистісною. Згідно з концепцією А. Чецької, у контексті конкурсу публіка завжди підтримує виконавця, у той час як члени журі оцінюють адекватність виконавської інтерпретації та здатність виконавця до розшифрування композиторських інтенцій. «Зв'язок між твором та досвідом виконання стає, можливо, одним із найсуттєвіших моментів суддівства на конкурсі щодо якості конкурсних виконань», — переконана А. Чецька (2019).

Досліджуючи фортепіанні конкурси з *психологічної* перспективи, Річард Парнкетт (Parncutt, 2019), насамперед, розглядає різні види упереджень на конкурсах, які можуть впливати на результати: ситуаційні (особливості концертного залу, порядок виступів піаністів на конкурсі, знання членів журі про конкурсантів, реакція аудиторії тощо), музичні (особисті преференції членів журі щодо виконуваної музики), антропометричні, які дослідник чомусь називає візуальними (вік, зріст, вага, стать, колір шкіри, привабливість), перцепційні (можливість тільки почути або почути й по-

бачити виконання), жестикуляційні (оцінка рухів тіла виконавця, їхньої точності й координації). Маючи на меті допомогти організаторам фортепіанних конкурсів покращити механізми виявлення та ідентифікації найкращих музикантів та найкращих виконань, Р. Парнкетт велику частину статті присвячує власним пропозиціям щодо поліпшення суддівських процедур.

Як бачимо, обсяг джерел і наукових підходів стосовно фортепіанних конкурсів у сучасній вітчизняній та зарубіжній науковій літературі доволі широкий. Водночас можемо констатувати очевидну недостатність наукових розвідок щодо власне українських фортепіанних конкурсів та їхнього місця у світовому фестивально-конкурсному русі. Загалом українські міжнародні фортепіанні конкурси практично не досліджені в аспекті глобалізаційних явищ сучасності, чим зумовлюється *актуальність* пропонованої розвідки.

Вклад основного матеріалу. В Україні існує кілька десятків фортепіанних конкурсів різних рівнів. Усі вони започатковані й проводяться з метою відкриття нових імен молодих талановитих піаністів, сприяння їм у розвитку професійної кар'єри музиканта-виконавця, поширення академічного концертного виконавства, класичної і сучасної музики серед широких верств українського суспільства. У нормативних документах Міністерства культури та інформаційної політики України, які регламентують порядок організації та проведення міжнародних мистецьких конкурсів у нашій державі, зокрема в Примірному порядку організації міжнародних і всеукраїнських професійних, студентських та учнівських мистецьких конкурсів, затвердженому наказом Міністерства культури України від 04 травня 2018 року № 395, зазначено, що

«кількісний склад журі міжнародного конкурсу повинен складатися не менше ніж із семи осіб (у разі проведення конкурсу в різних номінаціях — не менше трьох осіб у кожній номінації) та не менше ніж на 2/3 складатися з представників різних іноземних держав. Учасники Конкурсу повинні представляти не менше п'яти іноземних держав».

Серед умов проведення міжнародного мистецького змагання в Україні вказано, зокрема, на

«некомерційний характер заходу (відсут-

ність мети одержання прибутку); регулярність та періодичність проведення конкурсу; проведення конкурсу не менше ніж у два тури; наявність технічних умов для проведення конкурсу (майданчик, репетиційна та матеріально-технічна бази)» (Примірний порядок..., 2018).

Сьогодні позиціонують себе як міжнародні такі фортепіанні конкурси, як Міжнародний конкурс молодих піаністів пам'яті Володимира Горовиця (Київ), Київський міжнародний фортепіанний конкурс, Міжнародний конкурс юних піаністів Володимира Крайнєва (Харків), Міжнародний конкурс піаністів пам'яті Емілія Гілельса (Одеса), Міжнародний конкурс юних піаністів імені Василя Барвінського (Львів), Міжнародний конкурс юних концертмейстерів «Амадей» (Харків), Міжнародний конкурс піаністів імені Д. Задора (Ужгород) тощо.

Проте, крім оцінки на відповідність до критеріїв Міністерства культури та інформаційної політики України, будемо керуватися в цій статті також іншим чинником — репрезентацією українських фортепіанних конкурсів у найпрестижніших європейських та світових об'єднаннях професійних музичних змагань.

У фестивально-конкурсній сфері впродовж ХХ століття утворилися всесвітні організації, які відіграють важливу об'єднувальну, інтеграційну роль у процесах міжнародного артистичного обміну й водночас є престижним полем демонстрації кращих мистецьких і творчих здобутків національних культур. Однією з таких впливових організацій стала Всесвітня федерація міжнародних музичних конкурсів (World Federation of International Music Competitions), яку було засновано 1957 року. На час виникнення Федерація об'єднувала лише 13 міжнародних музичних конкурсів. За понад 60 років свого існування Федерація розрослася майже в 10 разів і стала глобальною мережею, до якої належать 122 конкурси з 40 країн світу. Відповідно до умов Федерації, її членами можуть стати міжнародні музичні конкурси найвищого організаційного і творчого рівня, кожен з яких, незалежно від географічного розташування країни-організатора та історії проведення, має велике значення як для культурного життя свого регіону, так і для міжнародного музичного процесу. Федерація активно підтримує співпрацю між оргкомітетами конкур-

сів-членів, частиною якої є обмін лауреатами, що в такий спосіб отримують можливість виступати з концертами в різних країнах світу.

Серед численних українських конкурсів існує лише один, який представляє Україну в Всесвітній федерації міжнародних музичних конкурсів (WFIMC) і відповідає вимогам статуту Федерації — це Міжнародний конкурс молодих піаністів пам'яті Володимира Горовиця (International Competition for Young Pianists in Memory of Vladimir Horowitz). Конкурс Горовиця отримав світове визнання після вступу до Всесвітньої федерації міжнародних музичних конкурсів у 2004 році. Двома роками раніше, 2002 року, цей конкурс став членом ще однієї престижної міжнародної організації — Європейської спілки музичних конкурсів для молоді (European Union of Music Competitions for Youth).

Міжнародний конкурс молодих піаністів пам'яті Володимира Горовиця був заснований 1995 року на честь легендарного піаніста В. Горовиця, який народився та здобув музичну освіту в Києві. Біля витоків конкурсу стояв видатний український композитор, педагог, музично-громадський діяч Іван Федорович Карабиць (1945–2002), котрий упродовж перших чотирьох проведеннь конкурсу виконував на ньому функцію не лише очільника організаційного комітету, а й голови журі. Разом із командою професійних музикантів і менеджерів, серед яких особлива роль належала викладачам Київського державного музичного училища імені Р. М. Глієра (нині — Київська муніципальна академія музики імені Р. М. Глієра), зокрема музикознавцю, педагогу й організатору Юрію Зільберману, І. Карабиць створив сучасну, абсолютно новаторську для України 1990-х років модель мистецького змагання, засновану на високих світових стандартах якості та професіоналізму. Упродовж перших чотирьох проведеннь конкурсу склався тривірневий організаційний цикл, який існує до сьогодні. Згідно з Положенням про конкурс, змагання розподіляються на три етапи й проводяться впродовж трьох років за наступними віковими категоріями: 1-й етап — групи «Горовиць-Дебют» (вікова межа до 14 років) та Молодша група (віковий діапазон від 9 до 15 років); 2 етап — Проміжна група (віковий діапазон від 14 до 19 років); 3 етап — Старша група (віковий діапазон від 16 до 33 років) (Положення про Міжнародний конкурс молодих піаністів пам'яті Володи-

мира Горовиця, 2010). Як зазначено на офіційному веб-сайті конкурсу, на сьогодні в конкурсі взяли участь понад 1300 молодих музикантів з 35 країн світу (Міжнародний конкурс). Крім того, Оргкомітет Міжнародного конкурсу молодих піаністів пам'яті Володимира Горовиця став ініціатором та організатором щонайменше трьох міжнародних фестивальних проєктів в Україні, які сприяють поширенню академічного музичного мистецтва серед широкої громадськості, укріплюють авторитет України як високорозвиненої країни з давніми культурними традиціями й високим творчим потенціалом. Так, у 1998 році оргкомітет Конкурсу В. Горовиця фактично відродив одну з культурно-просвітницьких традицій, яка існувала в Києві від 20-х років ХХ століття, а саме: проведення концертів для широкої культурної громадськості на відкритій естраді столичного Центрального парку культури і відпочинку. Щорічний фестиваль опер аїг «Київські літні музичні вечори», у якому беруть участь не тільки лауреати Конкурсу В. Горовиця, а й симфонічні, камерні, духові оркестри, інструментальні ансамблі, хорові та джазові колективи, сприяє розповсюдженню сучасного й класичного музичного мистецтва, приваблює увагу як киян, так і численних туристів — гостей столиці України. У 2000 році Оргкомітет Конкурсу започаткував ще один міжнародний культурно-мистецький проєкт — «Міжнародну літню музичну академію». Як зазначено на офіційному веб-сайті конкурсу, за час існування проєкту понад 700 молодих музикантів з 18 країн світу мали змогу навчатися і брати участь у майстер-класах провідних музикантів-педагогів із Великої Британії, Канади, США, Австралії, Німеччини, Франції, Нідерландів, Норвегії, Польщі, Росії, України та інших країн. Насамкінець, оргкомітет Конкурсу В. Горовиця заснував перший у світі Міжнародний музичний фестиваль «Віртуози планети», у якому своє виконавське мистецтво презентують винятково володарі перших премій і Гран-прі найпрестижніших у світі конкурсів — членів Всесвітньої федерації міжнародних музичних конкурсів. Дослідник К. Давидовський справедливо вважає, що Міжнародний конкурс молодих піаністів пам'яті Володимира Горовиця активно впливає на формування мистецького середовища України в ХХІ столітті (Давидовський, 2012). Продовжуючи цю думку, маємо всі підстави стверджувати, що цей конкурс також створює

сприятливі умови для регулярного глобального міжкультурного діалогу, враховуючи значну кількість залучених до його орбіти учасників та країн.

У сфері музичних конкурсів для дітей та юнацтва з 1960 р. функціонує Європейська спілка молодіжних музичних конкурсів (European Union of Music Competitions for Youth), яка об'єднує близько 50 національних та міжнародних музичних конкурсів для молоді. Україну в цій міжнародній організації представляють два фортепіанні конкурси — уже згадуваний Міжнародний конкурс молодих піаністів пам'яті Володимира Горовиця та Міжнародний конкурс юних піаністів Володимира Крайнева.

Останній був заснований 1992 року видатним піаністом Володимиром Крайневим (1944–2011) у його рідному місті Харкові на базі мистецького навчального закладу, де він отримав початкову музичну освіту, — Харківської середньої спеціалізованої музичної школи-інтернату. За майже 30 років існування до конкурсу було залучено багато талановитих дітей з усіх країн Європи та Азії, які згодом зробили визначну міжнародну кар'єру, виборовши лауреатські звання найпрестижніших музичних змагань. Концепція конкурсу ґрунтується на низці унікальних аспектів, які вирізняють його з-поміж численних інших музичних змагань світу, зокрема фінальний виступ юних конкурсантів з оркестром у віковій групі «Юний майстер конкурсу» (Положення про Міжнародний конкурс юних піаністів Володимира Крайнева, 2014). Численні концерти, майстер-класи та зустрічі талановитої молоді з видатними музикантами одночасно надихають та стимулюють юних артистів, а налагоджені стосунки організаторів конкурсу з престижними консерваторіями, концертними агентствами та музичними фестивалями світу відіграють важливу роль у їхньому професійному зростанні (Міжнародний конкурс юних піаністів Володимира Крайнева...).

Одним із наймолодших глобальних об'єднань музичних конкурсів найвищого рівня, яке спеціалізується саме на фортепіанних конкурсах, є Алінк/Аргеріх Фундація (Alink-Argerich Foundation...). У 1999 році її засновниками виступили видатна аргентинська піаністка ХХ–ХХІ століть Марта Аргеріх (Martha Argerich) та нідерландець Густав Алінк (Gustav A. Alink), котрий є одним із найвідоміших у світі експертів із фортепіанних конкурсів, автором численних книг і статей, продюсером, менеджером, організатором концертів, радіо- і телезаписів

талановитих піаністів, а також фахівцем у галузі фотографії. Метою діяльності фундації є підтримка молодих піаністів і розвиток професійної кар'єри через надання оперативної і достовірної інформації стосовно понад 300 міжнародних фортепіанних конкурсів світу. Фундація співпрацює з оргкомітетами й дирекціями конкурсів, допомагає їм у щоденній практичній діяльності, а також влаштовує міжнародні конференції, на які з'їжджаються для обміну досвідом організатори фортепіанних конкурсів з усіх континентів.

Від 2009 до 2018 року членом Alink/Argerich Foundation був Міжнародний конкурс пам'яті Еміля Гілельса (Одеса), а від 2017 і до сьогодні членство у Фундації має Міжнародний конкурс піаністів «Київ» (Kyiv International Piano Competition).

Міжнародний конкурс піаністів пам'яті Еміля Гілельса був заснований у Одесі 2001 року на базі Одеської національної музичної академії імені А. В. Нежданової та Одеської філармонії з ініціативи тодішнього ректора цього закладу вищої освіти, доктора мистецтвознавства, професора Олександра Сокола. Метою проведення конкурсу стало вшанування пам'яті про видатного піаніста ХХ століття Еміля Гілельса. Згідно з положенням, Міжнародний конкурс піаністів пам'яті Еміля Гілельса проводиться в Одесі кожні два роки й складається з чотирьох турів: відбіркового (проходить у Брюсселі за відеозаписами), сольних першого та другого турів у залі Одеської національної музичної академії імені А. В. Нежданової і заключного третього туру в супроводі Національного одеського симфонічного оркестру в залі Одеської обласної філармонії (Положення про Міжнародний конкурс піаністів пам'яті Еміля Гілельса, 2012). Після четвертого проведення (2009) конкурс Гілельса було прийнято до Асоціації світових міжнародних конкурсів Alink-Argerich Foundation. Кожне проведення конкурсу приваблює численних молодих піаністів з усіх континентів світу. Так, на офіційному веб-сайті конкурсу зазначено, що під час шостого проведення 2015 року в конкурсі взяли участь 123 піаністи з 13 країн: Білорусі, Вірменії, Греції, Естонії, Казахстану, Канади, Китаю, Молдови, Південної Кореї, Польщі, Росії, України, Японії (Про Міжнародний конкурс...). На жаль, після 2015 року цей конкурс більше не проводився, що стало причиною його виключення з Асоціації Alink-Argerich Foundation у 2018 році.

Проте нішу, що утворилася стосовно представництва України в цій престижній світовій культурно-мистецькій організації, заповнив інший український фортепіанний конкурс — Міжнародний конкурс піаністів «Київ» (Kyiv International Piano Competition). Його ініціатором, організатором і президентом є талановитий молодий випускник Київської середньої спеціалізованої музичної школи-десятирічки імені М. В. Лисенка (нині — Київський державний музичний ліцей імені М. В. Лисенка), лауреат численних міжнародних конкурсів Павло Качнов. Міжнародний конкурс піаністів «Київ» проводиться щороку й відкритий для піаністів усіх національностей за двома категоріями: юнацька категорія — від 14 до 17 років, старша категорія — від 18 до 32 років. В останньому на сьогодні проведенні конкурсу в жовтні – листопаді 2019 року взяли участь 31 молодий піаніст із 11 країн світу — України, Литви, Польщі, Казахстану, Росії, Китаю, Японії, Білорусі, Чехії, Вірменії, Ізраїлю (Kyiv International Piano Competition...). Високий рівень проведення конкурсу дозволив йому увійти до Alink-Argerich Foundation у 2017 році та утримувати статус члена цієї престижної міжнародної організації до сьогодні.

Висновки. Українські міжнародні фортепіанні конкурси є потужною імпрезою музичного виконавства у світі, відкритим простором поширення кращих вітчизняних традицій музичного виконавства та однією з найдосконаліших форм культурної дипломатії. Розглянуті в статті Міжнародний конкурс молодих піаністів пам'яті Володимира Горовиця, Міжнародний конкурс юних піаністів Володимира Крайнева, Міжнародний конкурс піаністів пам'яті Еміля Гілельса, Міжнародний конкурс піаністів «Київ» посідають особливе місце серед вітчизняних культурно-мистецьких заходів. Саме ці піаністичні змагання завдяки високим стандартам проведення та організації, міжнародному складу журі та широкій географії представництва учасників завоювали авторитет не лише в Україні, а й у всьому світі, підтвердженням чого стало їхнє включення до престижних європейських та світових асоціацій, федерацій та творчих спілок, якими є Всесвітня федерація міжнародних музичних конкурсів (World Federation of International Music Competitions), Європейська спілка молодіжних музичних конкурсів (European Union of Music Competitions for Youth) та Всесвітня асоціація між-

народних фортепіанних конкурсів Alink-Argerich Foundation. Ініціаторами й засновниками найпрестижніших українських конкурсів завжди ставали випускники та викладачі провідних мистецьких навчальних закладів України — Київської муніципальної академії музики імені Р. М. Глієра, Одеської національної музичної академії імені А. В. Нежданової, Харківської середньої спеціалізованої музичної школи-інтернату, Київського державного музичного ліцею імені М. В. Лисенка.

На думку авторки статті, досвід розглянутих у цьому матеріалі високопрофесійних фортепіанних конкурсів міжнародного рівня, який сприяв інтеграції України в європейські та світові професійні музичні об'єднання, повинен бути поширений на інші вітчизняні мистецькі змагання. Основним орієнтиром має стати дотримання світових стандартів проведення, а саме: піклування про високий рівень організації, постійне підвищення рівня професіоналізму учасників, залучення до членства в журі

всесвітньовідомих музикантів — концертних виконавців і педагогів екстра-класу, а також сучасний менеджмент, який розповсюджується не лише на організацію власне конкурсу, а й на післяконкурсні події, що можуть відбуватися в найрізноманітніших формах, як-от: концертні тури переможців містами України, виступи з найпрестижнішими симфонічними оркестрами, літні музичні академії, майстер-класи, фестивалі, конференції, семінари, круглі столи, методичні бесіди з членами журі, психологічні тренінги тощо. У всьому світі це — форми підвищення кваліфікації як професійних музикантів, так і їхніх молодших колег, які стоять на початку своєї кар'єри в музичному мистецтві. Збільшення мистецьких конкурсів високого рівня сприятиме розвитку й промоції культурної ідентичності України на глобальному рівні, підносить престиж України як світового культурного центру, розширюватиме простір глобального міжкультурного діалогу.

Література:

- Афанасьєва, И. (2011). *Художественный конкурс как средство актуализации процесса становления субъекта культуры*: автореф. дис...канд. культурологии. Кемерово: Кузбасский государственный технический университет. 19 с.
- Бажанов, Н. (2016). Фортепианне конкурсы и современное исполнительское искусство. *Вестник музыкальной науки*. № 3 (13). С. 13–25.
- Волков, С. (2018). Музичні фестивалі-конкурси як перспектива культурної взаємодії в глобалізованому світі. *Україна — Польща: діалог культур (Ukraina — Polska: dialog kultur)*: зб. матеріалів Міжнародного наукового симпозиуму. Київ, 19–21 квітня 2018 р. Київ: ІК НАМ України. С. 63–65.
- Давидовський, К. (2011). Міжнародний конкурс молодих піаністів пам'яті Володимира Горовиця — активна складова впливу міжнародного конкурсного руху на формування мистецького середовища України ХХІ ст. *Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського*. Вип. 96: Музичне виконавство і педагогіка: історія, теорія, інтерпретаційні аспекти композиторської творчості. Київ. С. 244–253.
- Давидовський, К. (2012). *Творча діяльність Київського інституту музики ім. Р. М. Глієра у формуванні культурно-мистецького середовища Києва (1991–2010 рр.)*: дис. ...канд. мистецтвознавства: 26.00.01 «Теорія та історія культури». Київ: НАКККиМ. 188 с.
- Давидовський, К. (2010). Конкурсний рух як чинник формування культурного середовища. *Матеріали науково-практичної конференції «Культура і суспільство ХХІ століття: духовні, культурологічні, соціальні виміри»*. Київ: НАКККиМ. С. 209–211.
- Зінська, Т. (2011). *Музично-виконавське мистецтво в соціокультурному просторі України кінця ХХ — початку ХХІ століття*: автореф. дис... кандидата мистецтвознавства: спец. 26.00.01 «Теорія та історія культури». Київ: Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв. 18 с.
- Зінська, Т. (2012). Музичний конкурс як форма актуалізації творчого потенціалу виконавця. *Вісник КНУКиМ. Мистецтвознавство*. Вип. 27. С. 68–75.
- Зінська, Т. (2016). Музичні конкурси та фестивалі в контексті соціокультурного проектування в Україні кінця ХХ — початку ХХІ століття. *Професійна мистецька освіта і художня культура: виклики ХХІ століття*. (2016). Матер. Міжнарод. наук.-практ. конф. 14–15 квіт. 2016 р. С. 384–395.

- Коган, Г. (1972). Оправдывают ли себя исполнительские конкурсы? *Избр. статьи*. Вып. 2. Москва. С. 55–62.
- Міжнародний конкурс молодих піаністів пам'яті Володимира Горовиця*. (No date). Офіційний веб-сайт конкурсу. Відновлено з www.horowitzv.org (дата звернення: 31.03.2021).
- Міжнародний конкурс юних піаністів Володимира Крайнева*. (No date). Офіційний веб-сайт конкурсу. Відновлено з <http://krajnev-competition.com.ua/> (дата звернення: 31.03.2021).
- Положення про Міжнародний конкурс молодих піаністів пам'яті Володимира Горовиця* (2010), затверджене наказом Міністерства культури і туризму України від 27.02.2010 р. № 2. Відновлено з <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0224-10#Text> (дата звернення: 09.04.2021).
- Положення про Міжнародний конкурс піаністів пам'яті Еміля Гільєрса* (2012), затверджене наказом Міністерства культури України від 18.09.2012 № 996. Відновлено з <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1683-12#Text> (дата звернення: 09.04.2021).
- Положення про Міжнародний конкурс юних піаністів Володимира Крайнева* (2014), затверджене наказом Міністерства культури України від 10.10.2014 р. № 840 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1343-14#Text> (дата звернення: 09.04.2021).
- Примірний порядок організації міжнародних і всеукраїнських професійних, студентських та учнівських мистецьких конкурсів* (2018), затверджений наказом Мінкультури від 04.05.18 № 395 «Про затвердження Примірного порядку організації міжнародних і всеукраїнських професійних, студентських та учнівських мистецьких конкурсів». Відновлено з http://mincult.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=245364018&cat_id=244950594 (дата звернення: 31.03.2021).
- Про Міжнародний конкурс піаністів пам'яті Еміля Гільєрса*. (No date). Відновлено з <http://odma.edu.ua/ukr/competition/comp/archive/2015/gilels6/history> (дата звернення: 31.03.2021).
- Пухляк, М. (2014). *Конкурс музикантів-виконавців як феномен сучасного культурного простору*. Дис... канд. мист. 26.00.01 «Теорія та історія культури», Київ: НМАУ імені П. І. Чайковського. 160 с.
- Пухляк, М. (2013). Об актуальных проблемах функционирования музыкальных конкурсов. *Вестник Томского государственного университета. Культурология и искусствоведение*. № 4. С. 41–44.
- Романенко, А. (2016). Музичний конкурс як соціокультурний феномен у формуванні професійної компетентності майбутнього вчителя музичного мистецтва. *Музичне мистецтво в освітологічному дискурсі*. № 1. С. 126–129. DOI: <https://doi.org/10.28925/2518-766x201611269>
- Руснак, Ю. (2018). Міжнародний конкурс піаністів пам'яті Еміля Гільєрса як фактор розвитку одеського виконавського мистецтва. *Znanstvena misel journal*. № 19, Vol. 2. Любляна (Словенія). С. 11–14.
- Рябов, І. (2017). *Виконавський тип як феномен фортепіанної культури (на матеріалі Міжнародного конкурсу молодих піаністів пам'яті В. Горовиця)*. Дис... канд. мист. 26.00.01 «Теорія та історія культури». Київ: НМАУ імені П. І. Чайковського. 288 с.
- Щербініна, О. (2016). Музично-конкурсна практика: тенденції розвитку. *Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя. Психолого-педагогічні науки*. № 3. С. 50–53.
- Alink-Argerich Foundation*. (No date). Офіційний веб-сайт. Відновлено з www.alink-argerich.org (дата звернення: 31.03.2021).
- Berehova, O., & Volkov, S. (2019). Piano Competitions in the Socio-Cultural Reality of Globalization. *Journal of History Art and Culture Research*. Vol. 8, No 4, p. 329–346. DOI: <https://doi.org/10.7596/taksad.v8i4.2325>
- Checka, A. (2018). The competition as an “exchange” of values: An aesthetic and existential perspective. *The Chopin Review*. Issue 1. Відновлено з <http://chopinreview.com/pages/issue/3/1> (дата звернення: 31.03.2021).
- European Union of Music Competitions for Youth*. (No date). Офіційний веб-сайт. Відновлено з www.emcy.org (дата звернення: 31.03.2021).
- Kocyan, W. (2018). The evolution of performance style in the history of the International Fryderyk Chopin Piano Competition in Warsaw. *The Chopin Review*. Issue 1. Відновлено з <http://chopinreview.com/pages/issue/4#3> (дата звернення: 31.03.2021).
- Kyiv International Piano Competition (26 October — 3 November 2019). *Буклет конкурсу*. Київ. 51 с.
- McCormick, L. (2015). *Performing Civility: International Competitions in Classical Music*. Cambridge: Cambridge University Press. DOI: <https://doi.org/10.1086/688467>
- Parncutt, R. (2018). The reliability/validity of cognitive/emotional approaches to the evaluation of musical performance: Implications for competition juries. *The Chopin Review*. Issue 1. Відновлено з <http://chopinreview.com/pages/issue/6#3> (дата звернення: 31.03.2021).
- World Federation of International Music Competitions*. (No date). Офіційний веб-сайт. Відновлено з www.wfmc-fmcim.org (дата звернення: 31.03.2021).

References:

- Afanasieva, I. (2011). *Hudozhestvennyj konkurs kak sredstvo aktualizacii processa stanovlenija subekta kultury* [Art Competition as a Tool of Actualizing the Process of Becoming a Subject of Culture]. Author's abstract of the PhD dissertation. Kemerovo, Kuzbass State Technical University. 19 p. (in Russian)
- Alink-Argerich Foundation. (No date). The official web-site. Retrieved from www.alink-argerich.org (Accessed on 31.03.2021).
- Bazhanov, N. (2016). Fortepiannye konkursy i sovremennoe ispolnitel'skoe iskusstvo [Piano Competitions and Modern Performing Art]. *Herald of Musical Science*, No. 3 (13). P. 13–25. (in Russian)
- Berehova, O., & Volkov, S. (2019). Piano Competitions in the Socio-Cultural Reality of Globalization. *Journal of History Art and Culture Research*. Vol. 8, No 4, p. 329–346. DOI: <https://doi.org/10.7596/taksad.v8i4.2325>
- Checka, A. (2018). The competition as an 'exchange' of values: An aesthetic and existential perspective. *The Chopin Review*. Issue 1. Retrieved from <http://chopinreview.com/pages/issue/3/1> (Accessed on 31.03.2021).
- Davydovskiy, K. (2010). Konkursnyi rukh yak chynnyk formuvannia kulturnoho seredovyshcha [Competitive movement as a factor in shaping the cultural environment]. *Proceedings of the scientific-practical conference "Culture and Society of the XXI Century: Spiritual, Cultural, Social Dimensions"*. Kyiv: NAKKKiM. P. 209–211. (in Ukrainian)
- Davydovskiy, K. (2011). Mizhnarodnyi konkurs molodykh pianistiv pamiati Volodymyra Horovytsia — aktyvna skladova vplyvu mizhnarodnoho konkursnoho rukhu na formuvannia mystetskoho seredovyshcha Ukrainy XX st. [International Competition for Young Pianists in Memory of Vladimir Horowitz is an Active Influence Component of International Competition Movement on Formation of Ukraine's Artistic Environment]. *Scientific Herald of Tchaikovsky National Music Academy of Ukraine*. Vol. 96: Muzychne vykonavstvo i pedahohika: istoriia, teoriia, interpretatsiini aspekty kompozytorskoï tvorchosti. Kyiv. P. 244–253. (in Ukrainian)
- Davydovskiy, K. (2012). *Tvorcha dialnist Kyivskoho instytutu muzyky im. R. M. Hliiera u formuvanni kulturno-mystetskoho seredovyshcha Kyieva (1991–2010 rr.)* [Creative activity of the R. Glier Kyiv Institute of Music in the formation of the cultural and artistic environment of Kyiv (1991–2010)]. Candidate of Art History Thesis. Kyiv: NAKKKiM. 188 p. (in Ukrainian)
- European Union of Music Competitions for Youth. (No date). The official web-site. Retrieved from www.emcy.org (Accessed on 31.03.2021).
- Kocyan, W. (2018). The evolution of performance style in the history of the International Fryderyk Chopin Piano Competition in Warsaw. *The Chopin Review*. Issue 1. Retrieved from <http://chopinreview.com/pages/issue/4#3> (Accessed on 31.03.2021).
- Kogan, H. (1972). Opravdyvajut li sebja ispolnitel'skie konkursy? [Do performing competitions justify themselves?] *Selected articles*. Issue 2. Moscow. P. 55–62. (in Russian)
- Kyiv International Piano Competition (26 October — 3 November 2019). *Competition booklet*. Kyiv. 51 p.
- McCormick, L. (2015). *Performing Civility: International Competitions in Classical Music*. Cambridge: Cambridge University Press. DOI: <https://doi.org/10.1086/688467>
- Mizhnarodnyi konkurs molodykh pianistiv pamiati Volodymyra Horovytsia [International Competition for Young Pianists in Memory of Vladimir Horowitz]. (No date). The official web-site. Retrieved from www.horowitzv.org (Accessed on 31.03.2021). (in Ukrainian)
- Mizhnarodnyi konkurs yunych pianistiv Volodymyra Krainieva [International Volodymyr Krainev Competition for Young Pianists]. (No date). The official web-site. Retrieved from <http://krainev-competition.com.ua/en-page> (Accessed on 31.03.2021). (in Ukrainian)
- Parncutt, R. (2018). The reliability/validity of cognitive/emotional approaches to the evaluation of musical performance: Implications for competition juries. *The Chopin Review*. Issue 1. Retrieved from <http://chopinreview.com/pages/issue/6#3> (Accessed on 31.03.2021).
- Polozhennia pro Mizhnarodnyi konkurs molodykh pianistiv pamiati Volodymyra Horovytsia [Regulations on the International Competition of Young Pianists in Memory of Vladimir Horowitz] (2010), approved by the order of the Ministry of Culture and Tourism of Ukraine dated February 27, 2010 № 2. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0224-10#Text> (Accessed on 31.03.2021). (in Ukrainian)
- Polozhennia pro Mizhnarodnyi konkurs pianistiv pamiati Emilia Hilelsa [Regulations on the International Competition of Pianists in Memory of Emil Gilels] (2012), approved by the Order of the Ministry of Culture of Ukraine on September 18, 2012 № 996. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1683-12#Text> (Accessed on 31.03.2021). (in Ukrainian)
- Polozhennia pro Mizhnarodnyi konkurs yunych pianistiv Volodymyra Krainieva [Regulations on the International Volody-

- myr Krainev Competition of Young Pianists] (2014), approved by the order of the Ministry of Culture of Ukraine dated October 10, 2014 № 840. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1343-14#Text> (Accessed on 31.03.2021). (in Ukrainian)
- Pro Mizhnarodnyi konkurs pianistiv pamiati Emilia Hilelsa [About International Piano Competition in memory of Emil Gilels]. (No date). The official web-site. Retrieved from <http://odma.edu.ua/ukr/competition/comp/archive/2015/gilels6/history> (Accessed on 31.03.2021). (in Ukrainian)
- Prymirnyi poriadok orhanizatsii mizhnarodnykh i vseukrainskykh profesiinykh, studentskykh ta uchnivskykh mystetskykh konkursiv [Approximate order of organization of international and all-Ukrainian professional, student and pupil art competitions] (2018) approved by the Order of the Ministry of Culture of Ukraine from 04.05.18 № 395 "On approval of the Approximate order of organization of international and all-Ukrainian professional, student and pupil art competitions". Retrieved from http://mincult.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=245364018&cat_id=244950594 (Accessed on 31.03.2021). (in Ukrainian)
- Puhlyanko, M. (2013). Ob aktualnyh problemah funkcionirovaniya muzykalnykh konkursov [About topical problems of functioning of musical competitions]. *Bulletin of Tomsk State University. Culturology and art history*. № 4. P. 41–44. (in Russian)
- Puhlyanko, M. (2014). *Konkurs muzykantiv-vykonavtsiv yak fenomen suchasnoho kulturnoho prostoru [A competition of musicians-performers as a phenomenon of modern cultural space]*. PhD dissertation. Kyiv: Tchaikovsky National Music Academy of Ukraine. 160 p. (in Ukrainian)
- Romanenko, A. (2016). Muzychnyi konkurs yak sotsiokulturnyi fenomen u formuvanni profesiinoi kompetentnosti maibutnoho vchytelia muzychnoho mystetstva [Music Competition as Socio-Cultural Phenomenon in Formation of Music Teacher's Professional Competence]. *Musical art in educational discourse*, № 1. P. 126–129. (in Ukrainian) DOI: <https://doi.org/10.28925/2518-766x201611269>
- Rusnak, Yu. (2018). Mizhnarodnyi konkurs pianistiv pamiati Emilia Hilelsa yak faktor rozvytku odeskoho vykonavskoho mystetstva [International Piano Competition in Memory of Emile Gilels as a Factor in the Development of Odessa Performing Arts]. *Znanstvena misel journal*. № 19, Vol. 2. Ljubljana, Slovenia. P. 11–14. (in Ukrainian)
- Ryabov, I. (2017). *Vykonavskyyi typ yak fenomen fortepiannoi kultury (na materialy Mizhnarodnoho konkursu molodykh pianistiv pamiati V. Horovytsia) [Performing Type as a Phenomenon of Piano Culture (the case of International Competition for Young Pianists in Memory of Vladimir Horowitz)]*. PhD dissertation. Kyiv: Tchaikovsky National Music Academy of Ukraine. 288 p. (in Ukrainian)
- Shcherbinina, O. (2016). Muzychno-konkursna praktyka: tendentsii rozvytku [Music-competitive practice: development trends]. *Scientific notes of Nizhyn Mykola Gogol State University. Psychological and pedagogical sciences*. № 3. P. 50–53. (in Ukrainian)
- Volkov, S. (2018). Muzychni festyvali-konkursy yak perspektyva kulturnoi vzaiemodii v hlobalizovanomu sviti [Musical festivals-competitions as a prospect of cultural interaction in a globalized world]. *Proceedings of the International Scientific and Practical Conference "Ukraine — Poland: Dialog of Cultures"*. Kyiv: ICR NAAU. P. 63–65. (in Ukrainian)
- World Federation of International Music Competitions. (No date). The official web-site. Retrieved from www.wfmc-fmcim.org (Accessed on 31.03.2021).
- Zinska, T. (2012). Muzychnyi konkurs yak forma aktualizatsii tvorchoho potentsialu vykonavtsia [Music competition as a form of actualization of the performer's creative potential]. *Bulletin of KNUKiM. Art history*. Issue 27. P. 68–75. (in Ukrainian)
- Zinska, T. (2016). Muzychni konkursy ta festyvali v konteksti sotsiokulturnoho proektuvannya v Ukraini kintsia XX — pochatku XXI stolittia [Musical competitions and festivals in the context of socio-cultural design in Ukraine at the end of the 20th — the beginning of the 21st century]. *Proceedings of the First International Scientific and Practical Conference "Professional artistic education and artistic culture: the challenges of the 21st century"*. P. 384–395. (in Ukrainian)
- Zinska, T. (2011). *Muzychno-vykonavske mystetstvo v sotsiokulturnomu prostori Ukrainy kintsia XX — pochatku XXI stolit [Musical and performing art in the socio-cultural space of Ukraine at the end of the 20th — the beginning of the 21st centuries]*. Extended abstract of candidate's thesis. Kyiv: National Academy of Culture and Arts Management. 18 p. (in Ukrainian)

Береговая Елена Николаевна

Украинские фортепианные конкурсы в пространстве глобального межкультурного диалога

Аннотация. Выяснено влияние глобализации на музыкальную культуру Украины, в частности на международные фортепианные конкурсы. Акцентируется внимание на роли глобальных музыкальных организаций, которые играют важную интегрирующую роль в процессах международного артистического обмена и одновременно являются коммуникационным полем демонстрации лучших национальных художественных творческих практик. В сфере международных музыкальных соревнований влиятельными организациями, в частности, являются Всемирная федерация международных музыкальных конкурсов (World Federation of International Music Competitions), Европейский союз молодежных музыкальных конкурсов (European Union of Music Competitions for Youth), Алинк/Аргерих Фонд (Alink-Argerich Foundation) и др. На основе исследования информационных материалов украинских международных фортепианных конкурсов, которые являются членами этих престижных международных организаций, выявлены глобальные тенденции в развитии конкурсно-фестивального движения. На конкретных примерах международных музыкальных фестивалей и других художественных проектов, которые были инициированы оргкомитетами украинских фортепианных конкурсов, доказано, что они способствуют развитию и продвижению культурной идентичности Украины на глобальном уровне, помогают распространять лучшие отечественные традиции музыкального исполнительства в мире и являются одной из самых совершенных форм культурной дипломатии.

Ключевые слова: музыкальная культура, глобализация, украинский международный фортепианный конкурс, фортепианное исполнительство, фестивально-конкурсное движение, диалог культур.

Olena Berehova

Ukrainian piano competitions in the space of global intercultural dialogue

Abstract. The article clarifies the influence of globalization on the musical culture of Ukraine, in particular, on international piano competitions. It emphasizes the role of global music organizations, which play an important integrative role in the processes of international artistic exchange and at the same time are a communication field for the demonstration of the best national artistic creative practices. In the field of international music competitions, the most influential organizations, in particular, are the World Federation of International Music Competitions, European Union of Music Competitions for Youth, Alink-Argerich Foundation, etc. The study of information materials of Ukrainian international piano competitions, which are the members of these prestigious international organizations, revealed global trends in the development of the competition and festival movement. Specific examples of international music festivals and other art projects initiated by the organizing committees of Ukrainian piano competitions have shown that they contribute to the development and promotion of Ukraine's cultural identity globally, help spread the best national traditions of musical performance in the world and are one of the best forms of cultural diplomacy.

Keywords: musical culture, globalization, Ukrainian international piano competition, piano performance, festival and competition movement, dialogue of cultures.